UCHWAŁA NR XXVII/460/16
RADY MIASTA TYCHY

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2020

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.2016.814 z późn. zm.) w związku z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Komisję Oświaty i Spraw Społecznych,

Rada Miasta Tychy uchwala:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2020, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady
Miasta Tychy

mgr Maciej Gramatyka

Podpisany

Załącznik do UCHWAŁY NR XXVII/460/16

RADY MIASTA TYCHY

z dnia 24 listopada 2016 r.

TYCHY

POWIATOWY program

działań na rzecz osób niepełnosprawnych

na lata 2017 - 2020

Podpisany

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza problemu	4
III.	Realizatorzy programu	21
IV.	Lokalne zasoby	21
V.	Cel główny	24
VI.	Cele operacyjne	24
VII.	Kierunki działań	25
VIII.	Monitoring	36

Podpisany

I. WPROWADZENIE

Podstawą prawną do opracowania i realizacji Programu jest ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku. Zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W procesie tworzenia Programu wzięto pod uwagę również wybrane powiązania z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Programy na szczeblu krajowym:

- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych - uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M. P. z 13.08.1997 r. Nr 50 poz. 475).
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych (M.P. z 19.12.2012 r. poz. 991).

Programy na szczeblu regionalnym:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020.
- Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych oraz Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2011 - 2016.

Programy na szczeblu lokalnym:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014 - 2020.

Materiałem wyjściowym do opracowania Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych była Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014 - 2020, uchwalona na sesji Rady Miasta Tychy w dniu 24 kwietnia 2014 roku. Niniejszy Program jest kontynuacją wcześniej podejmowanych działań na rzecz osób

Podpisany

niepełnosprawnych, wynikających z Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnoprawnych na lata 2014 - 2016. Na merytoryczną zawartość Programu wpływ miały przyjęte w dokumencie strategicznym założenia polityki społecznej, przede wszystkim:

- **Priorytet I:** Wsparcie rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.
- **Cel strategiczny: 1.3**. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Do realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ujętego w ramy obszarów priorytetowych (obszar rehabilitacji społecznej oraz zawodowej i zatrudnienia) wyznaczono **cel główny**, **dwa cele operacyjne** oraz **osiem kierunków działań**. W opisach celów i kierunków działań wskazano sposoby ich realizacji. Szczegółowe zadania zostały opracowane na podstawie sporządzonej diagnozy przy udziale dostępnych zasobów.

Program opiera się na założeniu, że osoby niepełnosprawne mają prawo do samostanowienia, aktywnego i godnego życia, w tym do korzystania z praw i wywiązywania się z obowiązków ustanowionych dla wszystkich obywateli.

II. DIAGNOZA PROBLEMU

DANE PODSTAWOWE

Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku. Według wyników liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła na koniec marca 2011 r. około **4,7 mln** (dokładnie 4 697,0 tys.). Tym samym liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła **12,2%** ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób niepełnosprawnych w 2002 roku). Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet. Prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności posiadało w 2011 roku przeszło 3,1 mln osób (dokładnie 3 133,5 tys.). Liczebność zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie (jednocześnie) wynosiła 2 652,0 tys., tylko prawnie - 479,5 tys., tylko biologicznie - 1 565,6 tys., biologicznie - 4 217,6 tys. W porównaniu z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku ogólna liczba osób niepełnosprawnych obniżyła się o 759,7 tys., tj. o 13,9%, zaś liczba osób niepełnosprawnych prawnie zmniejszyła się o 1 316,6 tys., tj. o 29,6%. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie zwiększyła się o 559,0 tys., tj. o 55,5%.

Podpisany

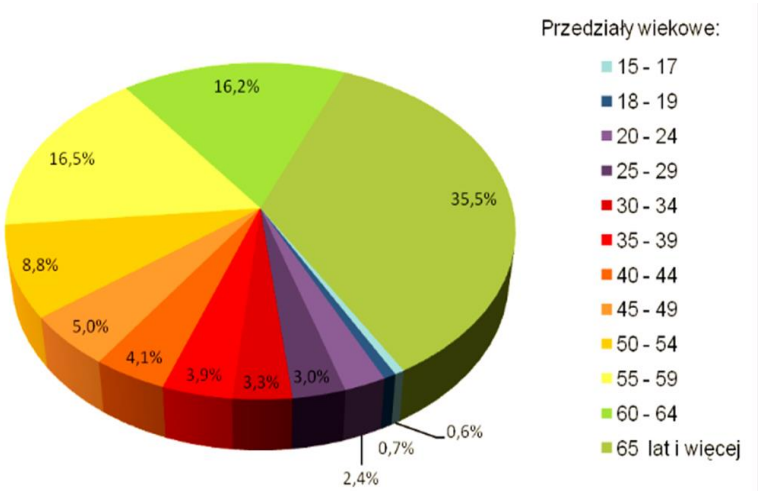
Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) został przeprowadzony inną metodą niż poprzedni - z 2002 roku. W NSP 2011 zostały wykorzystane administracyjne bazy danych. Ponadto dane dotyczące niepełnosprawności zostały zebrane w ramach spisu reprezentacyjnego, co oznacza że nie wszystkim Polakom zostały zadane pytania o niepełnosprawność. Dane ze spisu reprezentacyjnego zostały uogólnione na całą populację[1].

W związku z dobrowolnością udzielenia odpowiedzi na temat niepełnosprawności, dane te mogą być niedoszacowane. Co warto także odnotować, na podstawie danych spisowych, w zbiorowości osób niepełnosprawnych, wyodrębniono dużą liczbę osób, które doświadczają ograniczeń w wykonywaniu czynności właściwych dla swoich grup wiekowych, ale nie posiadają potwierdzenia dokumentem, honorowanym w obrocie prawnym.

Natomiast według danych zawartych w dokumencie o nazwie: „Informacja Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o działaniach podejmowanych w 2014 roku na rzecz realizacji postanowień uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Karta Praw Osób Niepełnosprawnych" wynika iż w 2014 r. było w Polsce 3,3 mln (dokładnie 3.272,000 tys.) osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej, tj. 10,6% ogółu populacji Polski w tej grupie wiekowej. Mężczyźni niepełnosprawni stanowili 50,6% populacji osób niepełnosprawnych a kobiety 49,4%[2].

Szczegółową strukturę osób niepełnosprawnych w 2014 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres numer 1: Osoby niepełnosprawne według wieku w Polsce w 2014 roku.

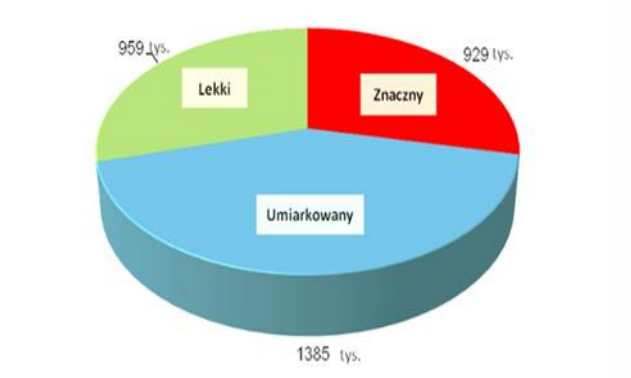
Źródło: BAEL, dane średnioroczne opracowanie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na podstawie danych GUS[3].

[1] http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,78,dane-demograficzne
[2] http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/A285C363844EF4F2C1257E83002EA9D5/%24File/3673.pdf
[3] Tamże.

Podpisany

Zmianę struktury osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności można zaobserwować porównując dane dotyczące udziału osób o określonych stopniach niepełnosprawności w populacji osób niepełnosprawnych prawnie ogółem w latach 2002 - 2014. I tak według BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności) udział osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w 2002 roku wynosił 21,1%, z umiarkowanym - 35,1%, z lekkim - 42,7%. Natomiast w 2014 roku odsetki te wynosiły odpowiednio: 28,4%, 42,3% i 29,3%.

Wykres numer 2: Osoby Niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej w 2014 roku.

Źródło: BAEL, dane średnioroczne opracowanie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na podstawie danych GUS[4].

Wśród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym struktura ta przedstawiała się następująco: 22,0% - znaczny stopień niepełnosprawności, 45,0% - umiarkowany, 33,0% - lekki[5]. Powyższe dane dotyczą tych osób niepełnosprawnych, które posiadają prawne potwierdzenie swojej niepełnosprawności (to jest orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub zgodnie z odpowiednimi przepisami równoważne z nim, orzeczenie wydawane przez ZUS o niezdolności do pracy)[6].

W województwie śląskim na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 roku w województwie śląskim zamieszkiwało **552 200** osób niepełnosprawnych. Stanowili oni **11,9%** ogółu ludności województwa. Pod względem liczby niepełnosprawnych mieszkańców śląskie zajmowało pierwsze miejsce w kraju (osoby te stanowiły 11,8% wszystkich niepełnosprawnych w Polsce), natomiast pod względem częstotliwości występowania niepełnosprawności region znalazł się na 11 miejscu. Wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych na 1000 ludności wynosił 119.

[4] Tamże.
[5] http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,78,dane-demograficzne
[6] Tamże.

Podpisany

Dla porównania dla całej Polski było to 122, a w województwie o najwyższej wartości (lubuskim) 167[7]. Szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych w województwie śląskim kształtuje się następująco:

Tabela numer 1: Liczba osób niepełnosprawnych w województwie śląskim.

Lp.	Osoby Niepełnosprawne	2002	2011
1.	ogółem	560 700	552 200
2.	prawnie	438 300	344 800
3.	biologicznie	122 400	207 400
4.	**Razem**	1 121 400	1 104 400

Źródło: http://katowice.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_NSP2011-RAPORT.pdf

Analizując zbiorowość niepełnosprawnych mieszkańców województwa śląskiego zauważyć można istotne różnice w porównaniu do roku 2002. Zmiany w przepisach prawnych i zaostrzenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń spowodowały znaczne zmniejszenie się zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie. Wyniki NSP 2011 wykazały, że liczba osób niepełnosprawnych prawnie wyniosła 344,8 tys. (62,4% ogółu osób niepełnosprawnych) i zmniejszyła się o 93,5 tys. (21,3%).

W populacji niepełnosprawnych mieszkańców naszego województwa 55,6 tys. (10,1%) posiadało wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie deklarując żadnych ograniczeń sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. Najczęściej osoby te legitymowały się lekkim stopniem niepełnosprawności (25,2 tys.), a następnie stopniem umiarkowanym (18,0 tys.).

Istotne zmiany zauważyć można także w populacji osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie, tj. takich, które nie posiadały orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych. Liczba tych osób wyniosła 207,4 tys. i była wyższa o blisko 70% niż w 2002 r.[8]

W Tychach podstawowym źródłem informacji o osobach niepełnosprawnych są dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, w którego kompetencjach jest wydawanie orzeczeń oraz legitymacji, będących podstawą do korzystania z ulg i uprawnień.

[7] http://rops-katowice.pl/dopobrania/2015-SPSWS_a.pdf
[8] http://katowice.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_NSP2011-RAPORT.pdf

Podpisany

W corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zawarte są szczegółowe informacje dotyczące osób, które starają się uzyskać status osoby niepełnosprawnej.

Niżej przedstawione tabele (numer: 2 i 3) przedstawiają dane dotyczące liczby złożonych wniosków, wydanych orzeczeń oraz przyczyn niepełnosprawności w latach 2013 - 2015.

Tabela numer 2: Statystyka przyjętych wniosków, wydanych orzeczeń oraz wydanych legitymacji w latach 2013 - 2015.

Lp.	Liczba przyjętych wniosków	2013	2014	2015
1.	przed 16 rokiem życia	177	189	204
2.	powyżej 16 roku życia	1740	1903	1854
3.	**Razem**	**1917**	**2092**	**2058**
	Liczba wydanych orzeczeń	**2013**	**2014**	**2015**
1.	dla osób do 16 roku życia	177	180	184
2.	dla osób powyżej 16 roku życia	1743	1636	1698
3.	**Razem**	**1920**	**1816**	**1882**
	Ilość wydanych legitymacji	**2013**	**2014**	**2015**
1.	przed 16 rokiem życia	89	80	86
2.	powyżej 16 roku życia	453	390	442
3.	**Razem**	**542**	**470**	**528**

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach w okresie 01.01.2013 r. - 31.12.2015 r.

Liczba wydanych orzeczeń zawiera sumę wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wskazaniach do ulg i uprawnień oraz niepełnosprawności. Na potrzeby orzecznictwa przyczyny chorobowe niepełnosprawności zostały pogrupowane w 12 głównych kategorii. Poniższa tabela przedstawia wykaz przyczyn niepełnosprawności w latach 2014 - 2015.

Tabela numer 3: Przyczyna niepełnosprawności. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej i poniżej 16 roku życia.

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	Ilość wydanych orzeczeń - 2014 rok		Ilość wydanych orzeczeń - 2015 rok	
		powyżej 16 roku życia	przed 16 roku życia	powyżej 16 roku życia	przed 16 roku życia
1.	**01 - U** upośledzenie umysłowe	23	14	30	16
2.	**02 - P** choroby psychiczne	185	1	205	1
3.	**03 - L** zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	77	22	46	12

Podpisany

4.	**04 - O** choroby narządu wzroku	46	5	61	6
5.	**05 - R** upośledzenie narządu ruchu	622	11	660	10
6.	**06 - E** epilepsja	22	2	26	7
7.	**07 - S** choroby układu oddechowego i krążenia	223	14	234	18
8.	**08 - T** choroby układu pokarmowego	65	3	70	2
9.	**09 - M** choroby układu moczowo-płciowego	49	4	52	4
10.	**10 - N** choroby neurologiczne	187	34	191	29
11.	**11 - I** inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.	134	25	120	20
12.	**12 - C** całościowe zaburzenia rozwojowe	3	45	3	59
13.	**Razem**	**1636**	**180**	**1698**	**184**

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach w okresie 01.01.2014 r - 31.12.2015 r.

W Tychach w 2015 roku głównym powodem uzyskania orzeczenia wśród osób powyżej 16 roku życia jest upośledzenie narządu ruchu (39%), następnie osoby z chorobami układu krążenia i oddechowego (14%) oraz z chorobami psychicznymi (12%) i neurologicznymi (12%).

W przypadku osób poniżej 16 roku życia, którym wydano orzeczenia, najliczniejszą grupę stanowią osoby których przyczyną niepełnosprawności są całościowe zaburzenia rozwojowe (32%), następnie choroby neurologiczne (15%) oraz choroby układu krążenia i oddechowego (9,8%).

Na podstawie pozyskanych danych można stwierdzić, iż zarówno wśród mieszkańców miasta Tychy i mieszkańców Województwa Śląskiego, jak i w całej Polsce najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności są choroby narządu ruchu oraz choroby układu oddechowego i krążenia.

Podpisany

POMOC SPOŁECZNA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do podejmowania działań zmierzających do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana jest m.in. w sytuacjach: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, czy niepełnosprawności.

W Polsce uprawnionymi do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej są osoby spełniające kryteria dochodowe, przy jednoczesnym występowaniu co najmniej jednej z ustawowo określonych przyczyn trudnej sytuacji materialnej np. bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba.

W Tychach w roku 2015 ze wszystkich świadczeń pomocy społecznej skorzystało 2070 rodzin, w tym 968 rodzin, w których co najmniej jedna osoba jest niepełnosprawna. Oznacza to, że 46,76% osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiły rodziny bezpośrednio lub pośrednio dotknięte problemem niepełnosprawności. Omawiana grupa osób niepełnosprawnych wymaga wsparcia opiekuńczego oraz specjalistycznego w celu zaspakajania potrzeb dnia codziennego, a także w pełnieniu ról społecznych.

Tabela numer 4: Statystyka usług opiekuńczych.

Lp.		2013	2014	2015
1.	Liczba osób	207	225	232
2.	Liczba godzin	74300	74437,50	76403
3.	Kwota świadczeń	749920,28	744375	875580,68

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach.

W 2015 roku z usług opiekuńczych korzystało średnio w miesiącu 232 podopiecznych. Na podstawie przytoczonych danych można zaobserwować wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych w stosunku do lat poprzednich.

Tabela numer 5: Statystyka specjalistycznych usług opiekuńczych.

Lp.		2013	2014	2015
1.	Liczba osób	28	31	26
2.	Liczba godzin	8875	10201	8910
3.	Kwota świadczeń	115375	132613	115830

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach.

Podpisany

W związku z brakiem możliwości zapewnienia wszystkim osobom starszym i niepełnosprawnym wystarczającej liczby godzin usług opiekuńczych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje osoby tego wymagające do Domów Pomocy Społecznej. Odnotowuje się stały wzrost liczby osób umieszczanych w DPS. Obecnie liczba osób oczekujących wynosi 50 dla porównania: 2015 rok - 42 osoby, 2014 rok - 37 osób.

Świadczeniem pieniężnym przysługującym osobom niepełnosprawnym niezależnie od kryterium dochodowego jest zasiłek pielęgnacyjny. Według danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji zadań pomocy społecznej w mieście Tychy z zasiłku pielęgnacyjnego w 2015 roku skorzystało 2100 osób z orzeczoną niepełnosprawnością (rok 2014 - 2166 osób , 2013 rok - 2129 osób).

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał w 2015 roku świadczenie pielęgnacyjne przeznaczone w szczególności dla rodzica opiekującego się dzieckiem niepełnosprawnym, z tytułu nie podejmowania lub rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej dla 250 osób oraz specjalny zasiłek opiekuńczy przeznaczony dla osoby z rodziny, która opiekuje się osobą niepełnosprawną i rezygnuje z zatrudnienia dla 14 osób.

Z danych pozyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż w roku 2015 wsparciem objęto 968 rodzin, w których co najmniej jedna osoba była niepełnosprawna. Rodziny te stanowiły 46% wszystkich rodzin korzystających z usług Ośrodka. Z diagnozy MOPS wynika, że niepełnosprawność jest jedynym z najczęściej występujących powodów trudnej sytuacji życiowej mieszkańców.

EDUKACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Podstawowym aktem prawnym regulującym kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U.2015.2156 z późn. zm.) która zapewnia w szczególności:

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci do wychowania i opieki odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami.

Podpisany

Na mocy prawa każdemu dziecku z niepełnosprawnością należy stworzyć warunki niezbędne do jego rozwoju edukacyjnego bez względu na poziom rozwoju, czy dysfunkcje. Niezbędne w tym celu jest dostosowanie sposobu nauczania do możliwości psychofizycznych dzieci oraz zapewnienia im możliwość korzystania z pomocy psychologiczno - pedagogicznej jak i zajęć wczesnego wspomagania rozwoju. Oferta edukacyjna dedykowana dzieciom i młodzieży powinna przyczynia się do pobudzenie rozwoju psychoruchowego i społecznego dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności począwszy od nauczania przedszkolnego, poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, średnią oraz wyższą.

W roku szkolnym 2015/2016 Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tychach wydała 103 opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz łącznie 361 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych orzeczeń z podziałem na rodzaj niepełnosprawności na danym etapie edukacji.

Tabela numer 6: Statystyka wydanych orzeczeń ze względu na rodzaj niepełnosprawności.

Lp.	Rodzaj wydanego orzeczenia	Dzieci do 3 lat	Dzieci przed szkolne	Uczniowie SP	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	Ogółem
1.	Niesłyszących i słabo słyszących	x	5	39	10	6	**60**
2.	Niewidomych i słabo widzących	x	1	4	1	0	**6**
3.	Upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	x	7	24	9	3	**43**
4.	Upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	x	3	3	3	0	**9**
5.	Niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją	5	39	23	2	0	**69**
6.	Autyzmem, w tym zespołem Aspergera	x	30	52	12	2	**96**
7.	Z niepełnosprawnościami sprzężonymi	1	20	31	7	1	**60**
8.	Upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze)	x	x	x	3	1	**4**
9.	Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	x	x	4	10	x	**14**
10.	**Razem**	5	105	180	57	13	**361**

Źródło: Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tychach.

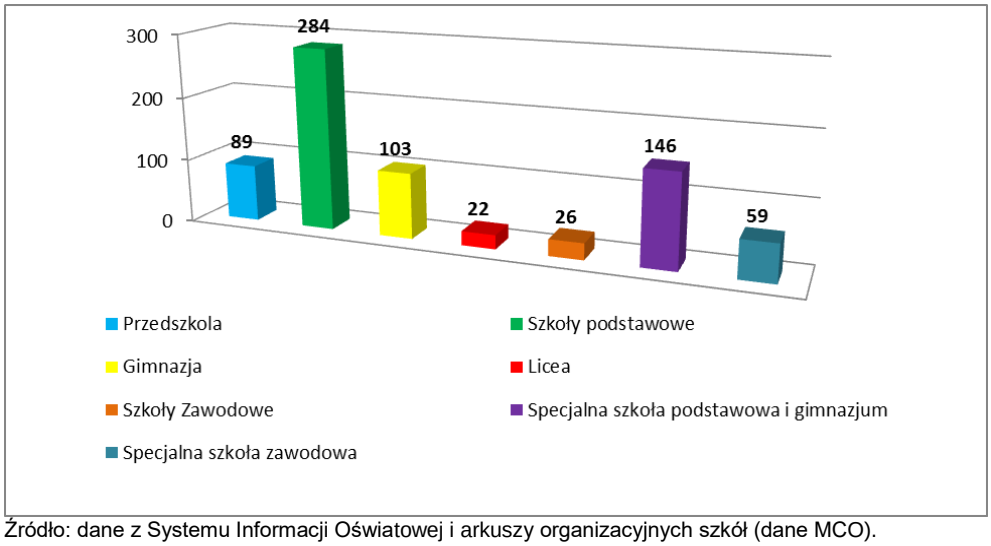
Podpisany

Odnotowuje się znaczny wzrost liczby wydawanych opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju i orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w stosunku do lat poprzednich, szczególnie w przypadku orzeczeń wydanych dla dzieci niesłyszących i niedosłyszących oraz dzieci z autyzmem, w tym zespołem Aspergera. Wzrastająca liczba uczniów posiadających orzeczenia, a co za tym idzie specjalne potrzeby edukacyjne wymaga ciągłego doskonalenia i poszerzania kwalifikacji nauczycieli na wszystkich etapach edukacyjnych, w szczególności w placówkach nieposiadających oddziałów integracyjnych.

W celu zapewnienia dzieciom niepełnosprawnym, niezależnie od typu placówki do której uczęszczają, właściwych warunków kształcenia oraz optymalnych warunków rozwoju przez zajęcia rewalidacyjne, psychoterapie i inne terapie specjalistyczne, tyscy nauczyciele stale zdobywają dodatkowe kwalifikacje na studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych w specjalnościach: oligofrenopedagogika, surdopedagogika, tyflopedagogika, logopedia, terapia pedagogiczna, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, praca z dzieckiem autystycznym (z zespołem Aspergera), rewalidacja.

W marcu 2016 roku liczba uczniów wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki wynosiła 729, czyli blisko 4,3 % wszystkich uczniów. Pozyskane dane przedstawia poniży wykres numer 3 oraz tabele numer 7.

Wykres numer 3: Liczba dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w publicznych szkołach i przedszkolach w roku szkolnym 2015/2016.

Źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej i arkuszy organizacyjnych szkół (dane MCO).

Podpisany

Tabela numer 7: Liczba uczniów w placówkach z podziałem na rodzaj niepełnosprawności ucznia w roku szkolnym 2015/2016.

Placówka	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	z niepełnospraw-nościami sprzężonymi	niedostosowani społecznie	Zagrożeni niedostosowaniem społecznym	przewlekle chorzy	z niepełno-sprawnością ruchową w tym z afazją	z autyzmem w tym z zespołem Aspergera	słabowidzący	niesłyszący	słabosłyszący	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim
Przedszkola	98	10	0	0	3	58	22	3	1	9	4	6	0
Szkoły Podstawowe	394	55	0	1	1	102	94	15	1	85	49	15	15
Gimnazja	159	27	1	0	0	20	29	5	1	31	37	18	0
Szkoły ponadgimnazjalne	107	20	0	0	0	5	17	5	2	18	25	18	1
Razem	**758**	**112**	**1**	**1**	**4**	**185**	**162**	**28**	**5**	**143**	**115**	**57**	**16**

Źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej i arkuszy organizacyjnych szkół (dane MCO).

Różnica w ogólnej liczby uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wskazana w tabeli numer 7 jak i na wykresie numer 3 wynosi 29 uczniów. Wynika to z faktu, iż rodzice/prawni opiekunowie nie mają obowiązku przedkładać w placówce oświatowej otrzymanego przez dziecko orzeczenia i tym samym korzystać z dodatkowych zajęć wynikających z orzeczenia.

Zatem z ogólnej liczby 758 uczniów w roku szkolnym 2015/2016 - tabela numer 7 z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego jest: 185 uczniów z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, 162 z autyzmem w tym z zespołem Aspergera na trzecim miejscu plasują się uczniowie słabosłyszący - 143. Najwięcej uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego odnotowuje się na I i II etapie edukacji, dlatego też na poziomie szkoły podstawowej pojawia się największe zapotrzebowanie na kształcenie w oddziałach integracyjnych.

Z danych zawartych w poniższej tabeli (tabela numer 9) wynika, iż na przestrzeni ostatnich lat zwiększyła się ilość przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami integracyjnymi. W tyskich przedszkolach i szkołach w roku szkolnym 2014/2015 funkcjonowało 63 oddziały integracyjne dysponujące 315 miejscami dla uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. W roku szkolnym 2015 - 2016 były już 72 odziały integracyjne z 360 miejscami.

Natomiast ograniczone są możliwości kształcenia uczniów niepełnosprawnych po ukończeniu gimnazjum. W ofercie tyskich szkół ponadgimnazjalnych oddziały integracyjne są jedynie w liceum ogólnokształcącym po jednym na poziomie każdej klasy. W technikach i zasadniczych szkołach zawodowych brak jest oddziałów integracyjnych.

Tabela numer 8: Statystyka oddziałów integracyjnych i miejsc w oddziałach integracyjnych w publicznych przedszkolach i szkołach w latach 2013 - 2015.

Lp.	Rodzaj placówki	2013/2014		2014/2015		2015/2016	
		Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba miejsc	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba miejsc	Liczba oddziałów integracyjnych	Liczba miejsc
1.	Przedszkola	8	40	8	40	14	70
2.	Szkoły podstawowe	33	165	35	175	41	205
3.	Gimnazja	14	70	17	85	14	70
4.	Licea ogólnokształcące	3	15	3	15	3	15
5.	**Razem**	**58**	**290**	**63**	**315**	**72**	**360**

Źródło: Arkusze organizacyjne szkół (dane MCO).

Miasto Tychy, jako organ prowadzący podejmuje starania by sieć oddziałów integracyjnych i specjalnych dostosowywana była do liczby dzieci legitymujących się orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i chcących kształcić się w takich oddziałach.

Nadmienić jednak należy, iż duża część dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego kształci się również w oddziałach ogólnodostępnych, w których konieczna jest specjalna organizacja nauki i dostosowanie metod pracy do potrzeb uczniów.

W przypadku oddziałów ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym byli objęci uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone na podstawie § 7 ust.2 Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowani i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, obowiązkowe było dodatkowe zatrudnienia specjalistów realizujących wsparcie dla tych dzieci. W roku szkolnym 2015/2016 konieczne było zatrudnienie dodatkowych osób dla 25 dzieci/uczniów w 2 przedszkolach i 15 szkołach, które zatrudnione były, jako: nauczyciele współorganizujący kształcenie uczniów niepełnosprawnych, nauczyciele specjaliści lub pracownicy zatrudnieni z kodeksu pracy - asystenci nauczyciela, pomoc nauczyciela.

Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego otrzymują wsparcie w formie dodatkowych zajęć prowadzonych przez specjalistów tzw. zajęć rewalidacyjnych podczas których realizowane są zalecenia zawarte w orzeczeniu Poradni

Podpisany

Psychologiczno - Pedagogicznej zawarte w orzeczeniu. Zajęcia rewalidacyjne prowadzone są w wymiarze 1 godziny tygodniowo dla dzieci w wieku przedszkolnym i 2 godzin dla dzieci i młodzieży szkolnej w placówce, do której uczęszcza dziecko.

Natomiast dzieci do osiągnięcia wieku szkolnego, posiadające opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydana przez Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczną, otrzymują w placówkach prowadzonych przez miasto Tychy wsparcie w formie zajęć wczesnego wspomagania w wymiarze 1 godziny tygodniowo. W roku szkolnym 2015/2016 tego typu zajęcia były realizowane w trzech publicznych placówkach: Przedszkolu nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi, w Przedszkolu nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi, w Zespole Szkół Specjalnych nr 8.

Tabela numer 9: Liczba godzin zajęć dodatkowych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w publicznych przedszkolach i szkołach w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie opinii i orzeczenia z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej.

Lp.	Rodzaj zajęć wspierających	Liczba uczniów wspieranych/uprawnionych do korzystania z zajęć	Średnia liczba godzin zajęć realizowanych w roku szkolnym 2015/2016
1.	Wczesne wspomaganie rozwoju	127	107,85
2.	Zajęcia rewalidacyjne	729	763,37
3.	**Razem**	**856**	**870,87**

Źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej i arkuszy organizacyjnych szkół (dane MCO).

Ponadto tyskim publicznym placówkom oświatowym w celu realizacji innych form pomocy psychologiczno - pedagogicznej jak i wykorzystania powstałych pracowni czy też zdobytych kwalifikacji nauczycieli, przyznano dodatkowe godziny na realizację różnego rodzaju specjalistycznych zajęć, między innymi: terapia ręki, terapia metodą Tomatisa, Biofitback, diagnoza i terapia metodą Warnkego.

Tabela numer 10: Specjalistyczne zajęcia dodatkowe wspierające uczniów w roku szkolnym 2015/2016*.

Lp.	Rodzaj zajęć	Średnia liczba uczniów korzystających z zajęć	Tygodniowa liczba godzin zajęć
1.	Terapia ręki	32	5
2.	Terapia metodą Tomatisa	6	6
3.	Biofitback	36	26
4.	Diagnoza/terapia metodą Warnkego	41	20
5.	**Razem**	**115**	**57**

Źródło: Sprawozdania szkół, opracowania i analizy MZO. *Bez Zespołu Szkół Specjalnych nr 8.

Istotną kwestią wpływająca na włączanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w system edukacji jest likwidacja barier architektonicznych utrudniających lub uniemożliwiających dzieciom niepełnosprawnym dostęp do istniejącej bazy edukacyjnej.

Podpisany

Na terenie miasta 18 budynków zajmowanych przez jednostki oświatowe nie jest dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przejawia się to brakiem: podjazdów, wind, platform umożliwiających poruszanie się między piętrami, specjalistycznych pomieszczeń do pracy z dziećmi i młodzieżą, a także niedostosowaniem toalet do potrzeb osób niepełnosprawnych w tym w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich.

WYKSZTAŁCENIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., w ostatnich dziesięciu latach, nastąpił wzrost poziomu wykształcenia ludności Polski, w tym najbardziej dynamiczny wzrost w grupie osób z wykształceniem wyższym (z 9,9% w 2002 r. do 17% w 2011 r.). To pozytywne zjawisko można obserwować także wśród osób niepełnosprawnych. Stopniowo wzrastał udział osób niepełnosprawnych z wykształceniem zawodowym z 29,3% w 2008 r. do 31,8% w 2012 r., co najmniej średnim z 31.8% w 2008 r., do 35,5% w 2012 r. i wyższym z 6,1% do 7,5%[9].

Spośród osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej: największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym oraz bez wykształcenia - 32,1%, następnie osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 32,0%, osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 20,2%, osoby z wykształceniem wyższym - 8,2% najmniejsza grupa osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 7,5%. Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym z wykształceniem: co najwyżej gimnazjalnym stanowiły 25,1% grupy niepełnosprawnych w tym wieku, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - wyższym - 9,8%, najmniejsza grupa osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym 6,7%[10].

Dane pochodzące ze spisów powszechnych z 2002 roku i 2011 roku pokazują tendencję wzrostową osób niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym i średnim oraz spadku liczby osób niepełnosprawnych z wykształceniem podstawowym lub niższym.

[9] http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,78,dane-demograficzne
[10] http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/A285C363844EF4F2C1257E83002EA9D5/%24File/3673.pdf

Podpisany

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy wskazują, że po okresie stopniowego wzrostu wskaźnika zatrudnienia tych osób na przestrzeni lat 2007-2012 do poziomu 23%, w latach 2013-2015 jego wartość kształtuje się na stabilnym poziomie - w granicach 22-23%. Od 2007 roku obserwujemy również stopniowy wzrost współczynnika aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, do 27,5% w 2012 roku i utrzymywanie się jego wartości na stabilnym poziomie około 27% w latach 2013 - 2014. W 2015 roku, według danych GUS, obniżył się on do poziomu 25,9%. Jednocześnie w 2015 r. znacznie obniżyła się stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych - do poziomu 13,0%, tj. o 3,1 pkt. proc. w stosunku do ubiegłego roku. Tym samym osiągnęła poziom zbliżony do 2008 roku, kiedy była wyższa o 0,3 pkt. proc. od najniższego notowanego od 2001 roku, tj. 12,8%.[11]

Dla osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej powyższe wskaźniki w 2015 roku kształtowały się następująco: współczynnik aktywności zawodowej - 16,5%, wskaźnik zatrudnienia - 14,5%, stopa bezrobocia - 12,3%. Podobnie jak w przypadku danych dla wieku 18-59/64 lata, dane z badania wskazują na utrzymujący się stabilny poziom zatrudnienia tej grupy osób (w granicach 14 - 15%), obniżony w stosunku do wcześniejszych lat poziom aktywności (od 2011 roku kształtował się na poziomie 17-17,5%) i znaczny spadek bezrobocia (spadek o 2,5 pkt. proc. w stosunku do ubiegłego roku, osiągniecie poziomu z 2008 r., kiedy była wyższa o 0,2 pkt. proc. od najniższego notowanego od 2000 roku, tj. 12,1%).[12]

Udział osób niepełnosprawnych wśród ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w grudniu 2015 r. wynosił 6,9%, przy czym wśród zarejestrowanych jako bezrobotni wynosił 6,1%, zaś wśród zarejestrowanych jako poszukujący pracy - 46,8%.[13]

Z danych posiadanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach wynika, że w końcu grudnia 2014 roku osoby niepełnosprawne stanowiły 9,7% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie. Jednocześnie trzeba zauważyć, że dla mieszkańców Miasta Tychy odsetek ten wzrastał począwszy od roku 2013, gdzie jego wartość w stosunku do roku 2012 wzrosła o 1,3 pkt. proc. i wyniosła 9,0%. Natomiast na koniec grudnia w 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach było zarejestrowanych 2 371 osób bezrobotnych w tym 256 osób niepełnosprawnych (10,8% ogółu osób bezrobotnych). Na koniec czerwca 2016 roku liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych kształtowała się na poziomie 220, co stanowiło 10,1% ogółu osób bezrobotnych z terenu miasta Tychy. Analizując dane można

[11] dane dostępne w serwisie internetowym Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, adres http://www.niepelnosprawni.gov.pl/index.php?c=page&id=80&print=1
[12] Tamże.
[13] Tamże.

Podpisany

zauważyć, iż od roku 2013 znacznie zmalała liczba niepełnosprawnych bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach. Na koniec grudnia 2013 roku liczba niepełnosprawnych bezrobotnych kobiet wynosiła 204 zaś w grudniu 2015 roku było zarejestrowanych 139 niepełnosprawnych bezrobotnych kobiet.[14]

Z danych statystycznych będących w posiadaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach wynika, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych kobiet kształtował się na poziome nieco ponad 50%[15].

W ciągu 2014 roku pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 55,5 tys. ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. Wśród tej liczby 11,4% ofert (6,3 tys.) stanowiły oferty pracy subsydiowanej.[16]

W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tychach dysponował 527 wolnymi miejscami pracy przeznaczonymi dla osób niepełnosprawnych, co stanowiło 11% w stosunku do ogółu miejsc pracy na terenie miasta, przy 4,4% odsetku dla całego kraju[17]. W roku 2015 odsetek wolnych miejsc pracy przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych wynosił 6,9% (co stanowiło 297 miejsc pracy).[18]

Istotną informacją jest również fakt, że przeważająca większość bezrobotnych mieszkańców miasta Tychy, to osoby niepełnosprawne w stopniu lekkim (78,1%). Odsetek osób bezrobotnych z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wyniósł 21,1%. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby bezrobotne ze znacznym stopniem niepełnosprawności (0,8%). W ostatnich trzech latach odsetek niepełnosprawnych osób bezrobotnych z orzeczonymi stopniami niepełnosprawności kształtował się na zbliżonym poziomie[19].

Analizując wykształcenie niepełnosprawnych osób bezrobotnych można zauważyć, iż najwięcej osób posiada wykształcenie zawodowe i gimnazjalne. Na koniec grudnia 2015 roku liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym wyniosła 87 osób (34% ogółu niepełnosprawnych osób bezrobotnych), a wykształcenie gimnazjalne posiadało 71 osób (27,7% ogółu niepełnosprawnych osób bezrobotnych). W ostatnich trzech latach zwiększył się również odsetek osób z wykształceniem wyższym. Na koniec 2013 roku wyniósł on 5,6%, a w grudniu 2015 roku osiągnął poziom 9,0%.[20]

[14] http://tychy.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/archiwalne-dane-statystyczne
[15] Tamże.
[16] http://www.niepelnosprawni.gov.pl/index.php?c=page&id=80&print=1
[17] Tamże, dane z dnia 29 lipca 2016 r. tab.9
[18] Dane PUP Tychy: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 dział 3
[19] Dane PUP Tychy: Sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu MPiPS-07 dział 3 część 2
[20] Dane PUP Tychy: Załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy

Podpisany

PODSUMOWANIE

Niniejszy Program wyznacza kierunki, które zmierzają do realizacji celu głównego tj. wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Działania realizowane w ramach Programu zmierzają do aktywizacji osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym, sportowym oraz dążenie do podnoszenia świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw jak i edukacji społecznej.

Należy kontynuować działania, które będą sprzyjać aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, zarówno w kierunku zatrudnienia, podnoszenia poziomu wykształcenia, jaki i udziału w innych sferach życia społecznego, a także informować i zachęcać do korzystania z systemu wsparcia świadczonego przez działające publiczne i niepubliczne podmioty

Podpisany

III. REALIZATORZY PROGRAMU

- Jednostki organizacyjne Urzędu i Miasta Tychy oraz spółki prawa handlowego.
- Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej, ochrony zdrowia oraz rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
- Pracodawcy lokalnego rynku pracy, zatrudniający osoby niepełnosprawne.
- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

IV. LOKALNE ZASOBY

Zadania zawarte w Powiatowym Programie będą realizowane w oparciu o posiadane lokalne zasoby.

Tabela numer 11: Zasoby lokalne na terenie miasta.

Lp.	Placówka	Adres	Telefon	Zakres
1.	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Budowlanych 59	227 95 81	Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności; udzielanie informacji dot. uprawnień osób niepełnosprawnych, wydawanie legitymacji wydawanie kart parkingowych
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Budowlanych 59	327 02 46 327 35 40	- Usługi opiekuńcze - Zasiłek stały - Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze - Realizacja zadań przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
3.	Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	al. Barona 30	326 25 52 326 25 59 780 05 96	- Zasiłek pielęgnacyjny - Świadczenie pielęgnacyjne - Specjalny zasiłek opiekuńczy
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Budowlanych 59	781 58 61	- Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
5.	Miejski Centrum Oświaty	al. Piłsudskiego 12	323 24 00	- Edukacja, rewalidacja
6.	Przedszkole nr 8 „Zielony Ogród” z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Wojska Polskiego 2	227 38 92	

Podpisany

7.	Przedszkole nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Braterska 7	227 42 37	
8.	Przedszkole nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi	ul. Czarnieckiego 5	227 35 48	
9.	Przedszkole nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Hubala 7	217 55 26	
10.	Oddział Przedszkolny dla dzieci z autyzmem w Zespole Szkół Specjalnych nr 8	ul. Edukacji 21	218 00 50	
11.	Niepubliczne Przedszkole „Bajkolandia" z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Myśliwska 8-10 ul. Myśliwska 4-4a	510 173 986	
12.	Niepubliczne Przedszkole „Otwarte Okno” z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi	ul. Paprocańska 84 -84 a	494 73 70	
13.	Integracyjny Punkt Przedszkolny „Mała KLANZA”	al. Niepodległości 20/4	601 321 871	
14.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Franciszka Zubrzyckiego w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Czarnieckiego 22	227 37 93	
15.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 12 w Zespole Szkół Specjalnych nr 8	ul. Edukacji 21	218 00 50	
16.	Szkoła Podstawowa nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi im. Rafała Pomorskiego	ul. Harcerska 25	218 28 51	
17.	Szkoła Podstawowa nr 35 z Oddziałami Integracyjnymi im. Matki Teresy z Kalkuty	al. Piłsudskiego 21	217 70 26	
18.	Szkoła Podstawowa nr 40 z Oddziałami Integracyjnymi im. Generała Jerzego Ziętka w Zespole Szkół nr 9	ul. Zgrzebnioka 45	219 66 58	
19.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Otwarte Okno”	ul. Paprocańska 84-84a	494 73 70	
20.	Gimnazjum nr 2 w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Czarnieckiego 22	227 37 93	
21.	Gimnazjum nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kazimierza Górskiego przy Zespole Szkół nr 4 im. Janusza Groszkowskiego	al. Bielska 100	217 41 56	
22.	Gimnazjum nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Agaty Mróz-Olszewskiej w Zespole Szkół nr 9	ul. Zgrzebnioka 45	219 77 86	
23.	Gimnazjum Specjalne nr 13 w Zespole Szkół Specjalnych nr 8	ul. Edukacji 21	218 00 50	
24.	II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. C.K. Norwida	ul. Norwida 40	227 31 39	
25.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna nr 6 w Zespole Szkół Specjalnych nr 8	ul. Edukacji 21	218 00 50	

Podpisany

26.	Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Zespole Szkół Specjalnych nr 8	ul. Edukacji 21	218 00 50	
27.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	ul. Andersa 16	227 23 92	Orzekanie dla celów związanych ze wspomaganiem rozwoju i edukacji
28.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rybniku Inspektorat w Tychach	ul. de Gaulle'a 16	327 40 31	Orzekanie dla celów rentowych
29.	Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Ośrodek św. Faustyna	ul. Nowokościelna 56	227 18 36 327 09 17	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
30.	Dom Pomocy Społeczny Caritas św. Anna	ul. Kopernik	328 25 26	Opieka stacjonarna nad osobami samotnymi, niepełnosprawnymi, emerytami, rencistami w podeszłym wieku.
31.	Dzienny Dom Społecznej „Wrzos”	ul. Batorego 57	227 42 58	Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych zabezpieczający podstawowe potrzeby społeczne
32.	Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas Ośrodek św. Faustyna	ul. Nowokościelna 56	227 18 36	Rehabilitacja społeczna, zawodowa, terapia, psychoterapia i psychoedukacja osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.
33.	Środowiskowy Dom Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	ul. Mikołowska 122	216 86 08	
34.	Niepubliczny Ośrodek Rehabililitacyjno-Edukacyjno - Wychowawczy Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	al. Niepodległości 90	227 33 00	Realizacja obowiązku szkolnego dla uczniów upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym od 7 do 22 lat, zajęcia rewalidacyjne dla dzieci głęboko upośledzonych od 3-25 roku życia, rehabilitacja lecznicza, poradnictwo psychologiczne i logopedyczne

Podpisany

V. CEL GŁÓWNY

WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WE WSZYSTKICH DZIEDZINACH ŻYCIA SPOŁECZNEGO

VI. CELE OPERACYJNE

Do Programu przyjęto następujące cele operacyjne:

1. **Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym.**
   Obszar rehabilitacji społecznej. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

2. **Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.**
   Obszar rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego.

Podpisany

VII. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH RODZIN W INTEGRACJI ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI:

1.1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym różnorodnych form wsparcia socjalnego umożliwiającego pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Tabela numer 12: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym. Kierunek działań 1.1.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Zatrudnienie asystenta osoby niepełnosprawnej.	Liczba asystentów dla dorosłych osób niepełnosprawnych. Liczba godzin asystentury.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Grupa wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych umysłowo.	Ilość utworzonych grup. Liczba osób uczestniczących w grupach.	
3.	Dofinansowanie do pobytu na turnusach rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%	
4.	Dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
5.	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się oraz usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
6.	Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
7.	Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	

Podpisany

	elektronicznego oraz oprogramowania.*		
8.	Prowadzenie świetlicy terapeutycznej dla osób upośledzonych umysłowo.	Liczba beneficjentów. Koszt na jednego beneficjenta. Liczba zatrudnionych specjalistów.	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, organizacje pozarządowe

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

1.2. Tworzenie warunków aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, jako podstawy integracji społecznej w tym umożliwienie uczestnictwa w dziedzinie sportu, kultury i rekreacji.

Tabela numer 13: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym. Kierunek działań 1.2.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Finansowe wspieranie wyjazdów integracyjnych osób niepełnosprawnych o charakterze turystycznym, sportowym, kulturalnym lub rekreacyjnym.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
2.	Wsparcie innych imprez mających na celu integrację osób niepełnosprawnych.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
3.	Doposażenie obiektu Hali Sportowej.	Koszt doposażenia.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
4.	Prowadzenie Wielozadaniowego Ośrodka Integracji./Punktu Informacyjnego	Liczba beneficjentów. Liczba udzielonych porad. Liczba spotkań w ramach grup wsparcia. Koszt na uczestnika. Wiek osób korzystających z WOI.	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, organizacje pozarządowe

Podpisany

5.	Prowadzenie programu edukacyjno - integracyjno rehabilitacyjnego.	Liczba beneficjentów. Liczba zrealizowanych programów. Koszt na uczestnika.	
6.	Prowadzenie programu z zakresu rehabilitacji społecznej.	Liczba beneficjentów Liczba zrealizowanych programów.	
7.	Organizowanie lokalnych imprez integracyjnych oraz promowanie aktywności osób niepełnosprawnych.	Liczba beneficjentów. Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych.	
8.	Organizacja integracyjnego wypoczynku wakacyjnego w formie stacjonarnych półkolonii dla dzieci/młodzieży niepełnosprawnej.	Liczba beneficjentów. Liczba zorganizowanych półkolonii.	
9.	Organizacja Przeglądu Zespołów Artystycznych Szkół, Placówek Specjalnych i Integracyjnych.	Liczba beneficjentów. Liczba zorganizowanych imprez.	Miejskie Centrum Kultury, organizacje pozarządowe
10.	Organizacja Festiwalu Piosenki i Twórczości Osób Niepełnosprawnych.	Liczba beneficjentów. Liczba zorganizowanych imprez.	

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Podpisany

1.3. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

Tabela numer 14: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym. Kierunek działań 1.3.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Warsztaty tematyczne dotyczące osób niepełnoprawnych.	Liczba zorganizowanych spotkań. Liczba uczestników.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Poszerzanie wiedzy dostępnej dla osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im ulg i uprawień poprzez dalsze wytwarzanie, aktualizowanie i rozpowszechnianie ulotek informacyjnych z odpowiednimi informacjami oraz ciągłą aktualizację „wirtualnego orzeczenia" (informacji na temat wydawanych orzeczeń) na stronie internetowej,	Liczba ulotek. Cykliczna aktualizacja (kwartalnie).	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawnych
3.	Zwiększenie kierowanej oferty informacyjnej o informację dedykowaną osobom niepełnosprawnym z uwzględnieniem przyczyn ich niepełnosprawności.	Liczba nowych ulotek.	
4.	Prowadzenie działań/warsztatów edukacyjnych i informacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz społeczności lokalnej.	Liczba beneficjentów. Liczba zrealizowanych programów.	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, organizacje pozarządowe
5.	Prowadzenie Punktu Wczesnej Interwencji dla dzieci.	Liczba beneficjentów. Liczba udzielonych konsultacji. Liczba godzin udzielonego wsparcia dla rodziców/ opiekunów.	
6.	Prowadzenie programu z zakresu rehabilitacji zdrowotnej.	Liczba beneficjentów. Liczba zrealizowanych programów. Koszt na uczestnika.	
7.	Opracowanie i wydanie: Tyskiego Informatora dla Osób Niepełnosprawnych oraz broszury dla rodziców dzieci w wieku 0-3 ze	Liczba wydanych informatorów/ broszur. Koszt wydania informatorów/broszur.	

Podpisany

	z zaburzeniami wymagającymi wczesnej diagnozy oraz pomocy pedagogicznej i rehabilitacyjnej.		
8.	Warsztaty psychoedukacyjne dla uczniów tyskich szkół „Chcę zrozumieć” skierowane na rozwijanie empatii i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.	Liczba uczniów objętych zajęciami w szkołach.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
9.	Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem i Zespołem Aspergera.	Liczba rodziców uczęszczających na spotkania grupy.	
10.	Wykonywanie diagnoz i wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka niepełnosprawnego ze szczegółowymi zaleceniami do pracy.	Ilość wydanych opinii.	
11.	Wykonywanie diagnoz i wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów niepełnosprawnych ze szczegółowymi zaleceniami do pracy.	Ilość wydanych orzeczeń.	
12.	Poszerzanie wiedzy rodziców dzieci niepełnosprawnych w zakresie przysługujących dzieciom uprawnień w systemie edukacji poprzez stworzenie zakładki na stronie internetowej dotyczącej działalności Zespołu Orzekającego i stała jej aktualizacja.	Ilość odsłon zakładki na stronie internetowej.	

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Podpisany

1.4. <u>Dostosowanie miejsca zamieszkania oraz wspieranie różnorodnych form mieszkalnictwa dla osób niepełnosprawnych, a także likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych oraz transportowych w przestrzeni miejskiej</u>.

Tabela numer 15: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym. Kierunek działań 1.4.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Utworzenie mieszkania chronionego.	Liczba osób objętych wsparciem. Liczba mieszkań.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w budynkach mieszkalnych na indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych: -budowa podjazdów dla wózków przy wejściach do budynków mieszkalnych -zakup i montaż platform przychodowych - zakup i montaż platform przyschodowych*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
3.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
4.	Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
5.	Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	
6.	Pomoc w zmniejszaniu barier transportowych/zakup samochodu.*	Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków x 100%.	

Podpisany

7.	Montaż platformy dla osób niepełnosprawnych przy ul. Katowickiej 229, w ramach realizacji zadania inwestycyjnego pn.: „Wszyscy razem - kompleksowy program wzmacniania potencjału społeczno-zawodowego mieszkańców tyskiej dzielnicy Osada”.	Koszt inwestycji.	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
8.	Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy ul. Edukacji 68.	Koszt inwestycji.	
9.	Obniżenie krawężników przy przejściach dla pieszych.	Liczba dokonanych inwestycji (mierzona w mb).	Miejski Zarząd Ulic i Mostów
10.	Zastosowanie kostki integracyjnej.	Liczba dokonanych inwestycji (mierzona w mb).	
11.	Zastosowanie kostek integracyjnych oraz płytek naprowadzających przy budowie przystanków autobusowych.	Liczba dokonanych inwestycji (mierzona w mb).	
12.	Stosowanie sygnałów akustycznych na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną.	Liczba dokonanych inwestycji.	
13.	Wyznaczenie miejsc parkingowych na nowobudowanych parkingach przeznaczonych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.	Liczba dokonanych inwestycji.	
14.	Wyznaczenie nowych stanowisk do parkowania samochodów dla osób niepełnosprawnych.	Liczba dokonanych inwestycji.	
15.	Likwidacja barier komunikacyjnych w przestrzeni miejskiej. Zakup autobusów niskopodłogowych zasilanych sprężonym gazem ziemnym CNG co powoduje ograniczenie hałasu. Autobusy będą wyposażone w głosowe zapowiadanie przystanków wewnątrz pojazdu i głosową prezentacje informacji o linii i numerze na zewnątrz autobusu.	Liczba zakupionych autobusów.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
16.	Likwidacja barier architektonicznych w obiektach oświatowych celem zapewnienia równego dostępu do	Liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery architektoniczne.	Wydział Przygotowania

Podpisany

	oferty edukacyjnej poszczególnych szkół i placówek.		i Realizacji Inwestycji
17.	Likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych w domach samopomocy w zakresie umożliwienie osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.*	Liczba realizacji inwestycji.	

*****Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

1. ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ OSÓB BEZROBOTNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI:

2.1. <u>Zwiększenie dostępu do różnorodnych form edukacji osób niepełnosprawnych.</u>

Tabela numer 17: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem społecznym. Kierunek działań 2.1.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Zwiększenie dostępu uczniów niepełnosprawnych do specjalistycznej opieki poprzez doskonalenie nauczycieli szkół i przedszkoli w zakresie pracy z uczniem niepełnosprawnym (w tym w szczególności posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność).	Liczba nauczycieli kończących szkolenia, kursy, studia podyplomowe w zakresie pracy z uczniem niepełnosprawnym, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	Miejski Centrum Oświaty Szkoły i placówki oświatowe
2.	Tworzenie oddziałów integracyjnych na poziomie szkół ponadgimnazjalnych, bądź tworzenie odpowiednich warunków w oddziałach ogólnodostępnych, w szczególności w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, celem umożliwienia kontynuacji kształcenia i zdobywania kwalifikacji zawodowych przez uczniów niepełnosprawnych po ukończeniu gimnazjum.	Liczba miejsc. Liczba uczniów z orzeczeniem w oddziałach integracyjnych na poziomie szkół ponadgimnazjalnym. Liczba oddziałów integracyjnych.	

Podpisany

3.	Opracowywanie i wdrażanie programów edukacyjno-wychowawczych (warsztatów edukacyjnych) przez szkoły i placówki oświatowe adresowanych do uczniów i ich rodziców mających na celu uświadamianie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych, przełamywanie stereotypów i propagowanie idei tolerancji i integracji.	Liczba programów wdrożonych w szkołach i placówkach oświatowych. Liczba uczniów objętych oddziaływaniem przedmiotowych programów/warsztatów. Liczba rodziców objętych oddziaływaniem przedmiotowych programów/warsztatów.	
4.	Dofinasowanie do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym .*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

2.2. <u>Podejmowanie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w aktywne życie zawodowe.</u>

Tabela numer 18: Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Kierunek działań 2.2.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Zamieszczanie przydatnych linków z adresami stron gdzie znajdują się oferty pracy, porady i informacje dla osób niepełnosprawnych.	Liczna udostępnionych informacji.	Powiatowy Urząd Pracy
2.	Realizacja poradnictwa zawodowego.	Liczba uczestników.	
3.	Organizowanie spotkań doradców zawodowych z rodzicami oraz uczniami gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, w celu zwiększenia świadomości dotyczącej planowania kariery zawodowej zgodnie z potrzebami rynku pracy.	Ilość przeprowadzonych spotkań.	

Podpisany

4.	Udzielanie wsparcia uczniom gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych specjalnych i z oddziałami integracyjnymi w wyborze zawodu zgodni z predyspozycjami i preferencjami zawodowymi.	Liczba uczniów objętych wsparciem.	Powiatowy Urząd Pracy
5.	Umożliwienie nabycia, podniesienia, uzupełnienia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego.	Liczba osób, które uzupełniły lub nabyły kwalifikacje zawodowe i/lub doświadczenie zawodowe.	
6.	Świadczenie usługi pośrednictwa pracy.	Ilość pozyskanych ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.	
		Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły pracę.	
		Udział odpływu z bezrobocia osób z niepełnosprawnością w stosunku do ogółu osób wyrejestrowanych.	
7.	Wspieranie przedsiębiorczości poprzez dostęp do informacji zawodowej oraz udzielenie wsparcia finansowego na podjęcie działalności gospodarczej.	Liczba osób objętych wsparciem.	
8.	Pomoc w finasowaniu zadań ustawowych powiatu dot. rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.*	Liczba osób objętych wsparciem.	
8.	Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.*	(Liczba dofinansowań/do złożonych wniosków) x 100%.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Podpisany

2.3. <u>Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi otwartego rynku pracy przyjaznego osobom niepełnosprawnym poprzez tworzenie nowych miejsc pracy oraz edukowanie pracodawców.</u>

Tabela numer 19: Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Kierunek działań 2.3.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Aktualizacja strony internetowej PUP Tychy na temat zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Liczba udostępnianych informacji.	Powiatowy Urząd Pracy
2.	Zamieszczanie informacji o projektach i innych przedsięwzięciach realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez jednostki zewnętrzne.	Liczba udostępnionych informacji.	
3.	Zapewnienie wsparcia finansowego w ramach posiadanych środków przy organizacji nowych miejsc pracy u pracodawców.	Liczba osób które podjęły pracę subsydiowaną.	

2.4. <u>Wspieranie zatrudnienia przejściowego, chronionego, spółdzielczości socjalnej i innych przedsięwzięć z obszaru ekonomii społecznej.</u>

Tabela numer 20: Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Kierunek działań 2.4.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.*	(Liczba uczestników/do miejsc w WTZ)x 100%	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
2.	Wspieranie przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach spółdzielni socjalnej.	Liczba spotkań. Liczba osób objętych wsparciem.	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe

*Realizacja poszczególnych obszarów uzależniona od wysokości budżetu i decyzji Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Podpisany

VIII. MONITORING

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będzie podlegał systematycznemu monitoringowi w celu dokonania corocznego przeglądu realizowanych zadań. Przegląd ten pomoże w: ocenie efektywności programu, ustaleniu trudności w zakresie wdrażania poszczególnych celów, jak i kierunków działań oraz ewentualnej korekcie zadań.

Realizatorzy Programu zobowiązani są do przygotowywania raportów według ujednoliconego wzoru. Każdy dokona posumowania działań z poprzedniego roku oraz wskaże działania rekomendowane do realizacji,

Przygotowane raporty będą przekazywane do Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta, w terminie do dnia 31 stycznia za rok poprzedni, celem sporządzenia rocznego sprawozdania z realizacji Programu.

Sprawozdanie będzie przedkładane Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych celem zaopiniowania.

Opinie członków Powiatowej Społecznej Rady wraz z rekomendacjami realizatorów Programu będą podstawą do przygotowania na lata kolejne katalogu działań podejmowanych na rzecz wyrównania szans osób z niepełnosprawnościami zgodnie z lokalnymi potrzebami społecznymi.

Podpisany